

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 101/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11 Co 7/2011 z 28. apríla 2011, ako aj postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 171/2005 v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 4 C 194/1992, ktoré mu predchádzalo, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 22. júna 2011 doručené podanie I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktoré možno podľa obsahu kvalifikovať ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a

práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 7/2011 z 28. apríla 2011 a postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 171/2005 v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 4 C 194/1992, ktoré mu podľa sťažovateľa predchádzalo.

V úvodnej časti sťažnosti sťažovateľ uvádza, že táto smeruje „*proti porušovaniu základných a ľudských práv podľa čl. 46 Ústavy SR a ods. 1/, čl. 6 Európskeho dohovoru v spojení s jeho čl. 13 a 14 na riadnu súdnu ochranu a teda aj spravodlivý súdny proces, včítane účinných opravných prostriedkov a práva nebyť diskriminovaným a obeťou zvláštne vlastného štátu a jeho arogancie*“.

V ďalšej časti sťažnosti sa najmä uvádza:

„S právnou mocou a účinnosťou od 2. VIII. 91 som dokončil súdny spor pod č. k. 4 C 184/89 so svojím štátom o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru zo 14. XI. 88, danej mi mojím býv. zamestnávateľom a štátnym úradom s účinnosťou od 1. III. 1989. A keďže v tomto spore som bol úspešný, titulom trvajúceho mi pracovného pomeru priamo zo zákona (ods. 1/, §-u 61 ZP/ vzniklo mi právo na pridelenie práce podľa pracovnej zmluvy, ktorej som sa bohužiaľ ani v našom tzv. demokratickom a právnom štáte nedočkal ani po takmer 23- rokoch ... Stalo sa tak preto, že namiesto práce sa mi ušiel ďalší vyhazovák, a to doslova bez príčiny a kvalifikovaného právneho dôvodu, ktorý platil od 1. I. 1992 po predchádzajúcom ma vykázaní na ulicu, zástupcom štatutára nového úradu, ktorý sa mi bol povinný o prácu postarať a ktorým bol vtedajší Okresný úrad v Bardejove a ktorého prednosta prekročiac svoje kompetencie mi údajne v mene štátu /?!/ dal dňa 2. IX. 91 ďalšiu neslýchanú a právne neprípustnú výpoveď, ktorú som napadol na našich súdoch aj týmto súdnym sporom pod č. k. 3 C 171/05, ale nepochodil som. Preto musí nasledovať ďalšia ústavná sťažnosť a po nej prípadnej aj na ESLP. ...

1./ Nikdy som nežaloval Obv. úrad Prešov za štát ako sa tvrdí v rozsudku.

2./ V rozsudkoch sú popísané vyložené nepravdy a nezmysly, pretože na nič mi nebola daná kvalifikovaná odpoveď na dôvody môjho odvolania z 2. 12. 10.

3./ Štát /MV-SR/ písomne určil ten subjekt, ktorý bol povinný uspokojiť aj moje pracovnoprávne vysúdené nároky a tým bol Okr. úrad Bardejov. Súdy do tejto veci, ktorú riešil priamo zákon, nemali právo čo hovoriť!

4./ Všeobecné súdy sú povinné vedieť, že zaniknuté štátne organizácie sa nelikvidujú lebo majú svojich právnych nástupcov priamo zo zákona /§- 249/. Preto ani môj pracovný pomer nemohol automaticky po dni 31. 7. 91 zaniknúť!

5./ Nakoniec, ja som v čase od 24. XI. 90 do 31. VII. 91 zamestnancom ONV v Bardejove nebol a bol som teda v právnom postavení bez obliga, čo znamená, že v tomto čase sa na mňa nevzťahovali žiadne organizačné zmeny v zmysle ZP.

6./ Nie je pravdou, že na nikoho neprešli zamestnávateľské povinnosti z b. ONV, keď moja pracovná náplň zo zákona pripadla práve na Obv. úrad Prešov a ja som súdny spor vyhral a nie prehral, čo si naše súdy asi pomýlili, že z vyhratého súdneho sporu o prácu patrí jeho víťazovi práca a nie nový vyhadzovák, ako nárok štátu namiesto splnenia jeho povinnosti...“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nálež, v ktorom takto rozhodne:

„1) Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa čl. 46 Ústavy SR a ods. 1/, čl. 6 Dohovoru v spojení s jeho čl. 13 a 14, postupom Krajského súdu v Prešove v súdnom konaní vedenom Okresným súdom v Bardejove pod č. k. 3 C 171/05 v spojení s č. k. 4 C 194/92, ktoré mu predchádzalo, porušené boli.

2) Zrušuje konečné rozsudky Krajského súdu v Prešove a v Košiciach sp. zn. 11/Co/7/2011-199 z 28. IV. 11 a 16 Co 136/95-223, zo dňa 6. III. 1996 v spojení s právoplatným rozsudkom Okresného súdu v Bardejove pod č. k. 3 C 171/05-169, zo dňa 21. X. 10 a 4 C 194/92, zo dňa 10. I. 1995 a vracia mu tieto právne veci na nové konanie a spravodlivé, ústavné a zákonné rozhodnutie.

3) Priznáva I. K. K. spravodlivé finančné zadosťučinenie vo výške 33 tis. EUR /slovom tridsaťtritisíceur/, ktoré je mu povinný Krajský súd v Prešove zaplatiť.

4) Ukladá Krajskému súdu v Prešove uhradiť aj vzniklé trovy tohto súdneho konania, a to v lehote do 15-tich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pre účely preskúmania námietok sťažovateľa si ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal spisy okresného súdu sp. zn. 3 C 171/2005 a sp. zn. 4 C 194/1992, z ktorých zistil tieto relevantné skutočnosti:

Sťažovateľ 21. júna 2005 podal okresnému súdu žalobu proti neoprávnenému pozastaveniu výkonu pracovnej činnosti a diskriminácii vo vlastnom povolání a zamestnaní

proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (žalovaný v 1. rade), Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (žalovaný v 2. rade) a Krajským úradom v Prešove (žalovaný v 3. rade).

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 3 C 171/2005 z 21. októbra 2010 žalobu sťažovateľa zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd namietaným rozsudkom sp. zn. 11 Co 7/2011 z 28. apríla 2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľ 30. mája 2011 podal proti namietanému rozsudku krajského súdu 28. apríla 2011 dovolanie, pričom žiadal aj o ustanovenie advokáta v dovolacom konaní a oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd uznesením sp. zn. 3 C 171/2005 z 8. septembra 2011 neustanovil sťažovateľovi zástupcu z radov advokátov. Označené uznesenie krajský súd na základe odvolania sťažovateľa uznesením sp. zn. 3 Co 29/2011 z 10. augusta 2011 potvrdil. Následne okresný súd uznesením sp. zn. 3 C 171/2005 z 26. januára 2012 vyzval sťažovateľa, aby doplnil svoje podanie z 30. mája 2011, ktoré označil ako dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 Co 7/2011 z 28. apríla 2011, tak, aby obsahovalo všetky náležitosti dovolania v súlade s § 241 Občianskeho súdneho poriadku. Označené uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 3. februára 2012.

Dňa 6. februára 2012 bol spis vo veci sťažovateľa vedený pod sp. zn. 3 C 171/2005 na základe dožiadania zaslaný Okresnej prokuratúre Bardejov. V čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom okresný súd dovolanie sťažovateľa ešte nepredložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolaciemu súdu.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 194/1992 ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa v tomto konaní domáhal proti Okresnému úradu Bardejov určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru z 27. augusta 1991. Rozsudkom okresného súdu z 10. januára 1995 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 16 Co 136/1995 zo 6. marca

1996 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Uvedené rozsudky nadobudli právoplatnosť 18. apríla 1996.

Ústavný súd vychádzajúc z obsahu petitu, ktorým je v konaní o sťažnosti viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), preskúmal pri predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska sťažovateľom namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 Co 7/2011 z 28. apríla 2011 a postupom okresného súdu v konaní vedenom sp. zn. 3 C 171/2005 v spojení s postupom okresného súdu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 194/1992.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom sp. zn. 3 C 171/2005

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 171/2005 okresný súd rozhodol rozsudkom z 21. októbra 2010, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. Proti označenému rozsudku okresného súdu mal sťažovateľ právo podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského

súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 Co 7/2011 z 28. apríla 2011

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti namietanému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie (v ňom sa sťažovateľ domáha, „*aby Najvyšším súdom SR boli mnou napadnuté rozsudky dovolaním bezpodmienečne zrušené ako nehorázne justičné omyly*“, pozn.), o ktorom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti najvyšší súd ako dovolací súd ešte nerozhodol.

Aj pri posudzovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal zo subsidiarity svojej právomoci rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd síce akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie (30. mája 2011) ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

Ústavný súd v ostatnom období aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok

Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 194/1992

Sťažovateľ v súvislosti s uplatňovanými pracovnoprávnymi nárokmi namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 194/1992.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 C 194/1992 bolo právoplatne skončené 18. apríla 1996, pričom sťažovateľ doručil svoju sťažnosť ústavnému súdu 22. júna 2012, t. j. zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2012